

observant

ONAFHANKELIJK WEEKBLAD UNIVERSITEIT MAASTRICHT / JAARGANG 46 / 28 MEI 2026 / Nr 27

VOETJES

Foto: Joris Hilterman

Foto: Philip Driessen

VAN DE VLOER

Foto: Joris Hilterman

Na de formele viering van het 50-jarig bestaan van de Universiteit Maastricht tijdens de dies in januari, mochten nu de voetjes van de vloer. Eerst was het de beurt aan 2500 medewerkers om het 'festivalterrein' op de Tapijnkazerne te betreden, afgelopen donderdag. Vrijdag volgden de studenten, waarbij 120 van hen tijdens Battle of the Faculties – georganiseerd door internationale studentenvereniging Kaleido, samen met sportraad MUSST en UnliMited Students – de strijd aangingen voor de titel 'faculteit van het jaar'. Ze moesten onder andere een obstakelparcours doorlopen en met een band een mini-concert van 15 minuten geven. De winst ging naar de Faculty of Science and Engineering.

Foto: Philip Driessen

Foto: Isabella Ribeiro

WE STOPPEN MET PAPIER. Nog 4 nummers te gaan

Onmisbaar

Op Moederdag kreeg ik een AI-gegenereerd foto-kaartje. Wat ik zag was onze keuken, maar *my god*, de boel was ontploft. Overal vieze was, een rondslingerende schoolrugzak, saus op de vloer, smurrie op de lades, op elkaar gestapelde vieze borden, omgevallen koffiemokken. Geen feest der herkenning kan ik u vertellen. De boodschap op de achterkant van het kaartje, uiteraard met een vette knipoog (want de jongens thuis weten heus wel dat ik meer kan dan zorgen, wassen en koken): ‘Wat moeten we toch zonder jou.’

Op de redactie had ik het er laatst met een collega over. Niet over zoi, maar over onmisbaar zijn. Eigenlijk was de conclusie best wel pijnlijk: als ik onverhoopt voor langere tijd ‘uitval’, draait de boel gewoon door. Collega’s weten wat er gedaan moet worden en dat ze soms voor lastige keuzes staan (gaan we deze opinie wel of niet plaatsen, noemen we de naam van de hoogleraar die schuldig is bevonden aan ongewenst gedrag?). En dan maakt het niet uit of het om de papieren versie of onze digitale kanalen gaat.

Nu de krant na de zomer niet meer verschijnt, bereiden we ons voor op het format voor een wekelijkse nieuwsbrief. We discussieerden onlangs over de vraag of er een ‘quotum’ moet komen, afspraken over het aantal en soort artikelen, zoals in de krant: drie nieuws(achtige)berichten per week, één human interest verhaal (zoals de zing bid-serie), twee columns, een wetenschaps- of studentenartikel (zoals deze week een interview met de voorzitters van Tragos en Circumflex en een reportage over hoe eenzaamheid toe kan slaan in studentenwoningcomplexen) of een stevig onderzoeksjournalistiek stuk.

Niet iedereen op de redactie is overtuigd van zo’n wekelijkse ‘productieafpraak’. Er zal met het wegvallen van de kranteneindredactie meer tijd komen om achter het nieuws aan te gaan, om ergens dieper in te duiken, die verhalen komen er wel, klinkt het optimistisch.

Ik houd voorlopig liever vast aan een ‘vaste norm’. Controle of coördinatie noemen we dat op de werkvloer, niet onmisbaar, maar wel handig.

Thuis is het gewoon: weten waar alles is. “Je huis-sleutel ligt op het kastje in de gang”, “Je lievelings-shirt hangt te drogen” en “Nee, de koffiebonen zijn niet op, kijk maar naast de broodmand.”

Wendy Degens

De hoofdredacteur geeft een kijkje achter de schermen van de redactie

En toen lag de hele uni plat door een cyberhack

Waarschuwbord bij de ingang van de UB, begin januari 2020 Foto: Observant

2019–2020

Hoe werkt het brein van een criminele hacker? Vrij rationeel, zo lijkt het. Want het groepje (Russen? Oekraïners? Helemaal helder is dat nooit geworden) dat in 2019 verantwoordelijk was voor de spectaculaire aanval op de computersystemen van de Universiteit Maastricht koos het *moment suprême* overduidelijk niet zomaar. Op 23 december, pal voor kerst, in de vroege avond: wie merkt dan nog dat zijn computer kuren vertoont? Geen mens waarschijnlijk, en dat betekent dat een ingebracht virus zich ongestoord zal kunnen verspreiden: stille nacht en een niet zo heilige nacht deze keer. Medewerkers van de universitaire ict-afdeling ICTS zijn die avond om 19.35 uur wakker genoeg om te constateren dat het netwerk trager wordt. Even later schiet de UM in crisisstand: men is gehackt, vitale systemen werken niet meer, om erger ter voorkomen gaan meteen alle stekkers eruit. Het is het begin van een nachtmerrie die een ruime week zal duren maar nog veel langer zal doorwerken. Roosters, e-mail, onderzoeksdata, niets is meer toegankelijk. Tenzij de UM betaalt, want het gaat hier om *ransomware*, gijzelsoftware: na betaling zal men een virtuele sleutel krijgen om de zaken weer van het slot te halen, zo beloven de hackers. Hoe kon dit? Was de UM digitaal dan zo slecht beveiligd?

Eigenlijk wel, zal men later toegeven. Te veel circuits die afgeschermd hadden moeten zijn waren met elkaar verbonden, te veel mensen konden overall in, een beetje handige aanval had alle kans van slagen. En handig waren ze. Twee maanden eerder, op 15 oktober, waren al *phishing mails* met linkjes naar de UM verstuurd en helaas, daar was door iemand op geklikt. En de volgende dag ook weer door iemand anders. Waarna de poort openstond voor *malware* die vervolgens rustig het hele netwerk in kaart kon brengen. Het kerstcadeau in de vorm van een zogeheten CLOP-virus deed de rest.

Een hele uni plat, dat is ingrijpend, en groot nieuws. Maar de eerste dagen verloopt de communicatie met de universitaire gemeenschap en de (landelijke) media belabberd. De woordvoerder van het college van bestuur is op vakantie en vindt het niet nodig om zich te melden bij het inderhaast onder leiding van collegelid Nick Bos ingerichte crisiscentrum in de bieb aan de Grote Looiersstraat. Daarop wordt op 26 december zijn voorga-

ger ingevlogen, Fons Elbersen. Een belangrijke rol is ook weggelegd voor CISO Bart van den Heuvel. De Chief Information Security Officer heeft via zijn privé mailadres contact met de hackers, zo vertelt hij in een interview tien maanden later in een online publicatie van Géant, een Europees netwerk met daarin SURF, het Nederlandse ict-platform voor het (hogere) onderwijs. Van den Heuvel bezweert dat het communicatiebeleid van het begin af aan gericht was op “transparantie (...) alles wat intern werd gecommuniceerd ging ook naar buiten”.

De ervaring van *Observant* en andere media in die dagen was toch een tikje anders. Als we al iemand aan de lijn kregen waren de antwoorden summier. Er was een extern cybersecuritybedrijf ingehuurd, welk? Zelfs dat wilde men niet zeggen; het was Fox-IT, zo viel via-via te achterhalen. Woordvoerder Elbersen stelde zich ijzerenheilig op: “Ik lees nu her en der dat we aan het onderhandelen zijn. Dat woord heb ik nooit in de mond genomen.” Maar het was natuurlijk wel zo. Want waar Nick Bos het later had over het “duivelse dilemma” of je de uni maandenlang in het ongerede zou laten of toch maar losgeld moest betalen, bleken de bestuurders er reeds binnen een

Was de UM digitaal dan zo slecht beveiligd? Eigenlijk wel, geeft men later toe

paar dagen uit te zijn. Vlak na kerst sijpelde al door dat op 6 januari het onderwijs weer gewoon zou beginnen. “Als je dat zegt, heb je betaald”, verzekerden cyberexperts in den lande. En dat was ook zo. *Observant* hoorde op 30 december - dankzij interne bronnen die het communicatiebeleid wat al te benauwd vonden voor een universiteit - dat de criminelen hun geld hadden gekregen, twee of drie ton (later bleek: 197 duizend in bitcoins). Op dringend verzoek van Elbersen om het crisisteam niet in de wielen te rijden is toen afgesproken de publicatie over de jaarwisseling heen te tillen.

Pas op 5 februari gaf de UM, en dat was ook weer ongekend, volledig opening van zaken.

Wammes Bos

Dit is een serie over 50 jaar UM. We duiken in onze eigen archieven: welke opzienbarende, grappige, belangrijke of wonderlijke nieuwsjes komen we tegen?

Studenten voelen minder studiedruk

Steeds minder studenten vinden de studiedruk te hoog, blijkt uit de Nationale Studenten Enquête. Bovendien is driekwart van hen over het algemeen tevreden met hun opleiding.

Zo'n 75 procent van de studenten in het hoger onderwijs is tevreden of zeer tevreden met hun opleiding. Het gaat de goede kant op: vijf jaar geleden, tijdens de coronacrisis, was dit nog 71,5 procent.

Studenten zijn vooral te spreken over de sfeer op hun opleiding: ongeveer tachtig procent is

positief. Ook is zo'n driekwart tevreden over de inhoud. Daarnaast voelen studenten zich vaak thuis op de opleiding en veilig om zichzelf te zijn. Er is wel een verschil tussen studenten van universiteiten en van hogescholen. De wo-studenten oordelen positiever.

Dat blijkt uit de antwoorden in de Nationale Studenten Enquête, die 248 duizend studenten dit voorjaar hebben ingevuld.

Opvallend is de daling van het aantal studenten dat een te hoge studiedruk ervaart. In 2021 had zo'n 38 procent van de studenten hier last van,

dit jaar ging het om 31 procent.

Studenten zijn over het algemeen blij met hun docenten, al zijn universitaire studenten positiever dan hbo'ers. Bij de toetsing en beoordeling zien studenten ruimte voor verbetering. Nog geen zestig procent is tevreden. Zo zou de feedback op hun opdrachten of toetsen beter kunnen, vinden sommigen. Ook is het voor studenten, naar eigen zeggen, niet altijd even duidelijk op wat voor criteria ze worden beoordeeld.

Hoger Onderwijs Persbureau

Bijvangst

Onlangs liep ik in ijltempo naar buiten bij een treinstation, toen iemand die geld inzamelde voor dierenwelzijn me wilde tegenhouden. Ik schudde nee, waarop die persoon zei: "Ah, u houdt niet van dieren." Stomverbaasd stamelde ik: "Nee, ik houd niet van denkfouten." Gehaast en geërgerd liep ik door.

Het 'valse dilemma', waarbij iets gepresenteerd wordt alsof er maar twee smaken zijn, kan vermoedend zijn. Ik hoor het ook in lezingen en vragen van journalisten. "Artificiële intelligentie: vloek of zegen?" Een genuanceerd standpunt wordt gereduceerd tot een dichotomie. "Ben je voor of tegen?" Of tot een extreem standpunt. "Wie kritisch is over aspecten van AI negeert de voordelen." De kritiek wordt herleid tot een karikatuur, wat een stropopredenering is. In *The road not taken* beschrijft dichter Robert Frost hoe wij ons levensverhaal vertekenen tot een vals dilemma: de complexiteit van het bestaan wordt erin voorgesteld als een tweesprong. Frost schrijft: "*Then took the other, as just as fair*". Hij presenteert de splitsing niet als onverzoenbare tegenpolen, maar slechts uitgaan van twee wegen is toch een fameuze onderschatting van de talrijke toevallige vertakkingen van het bestaan.

Als je opgroeit, zie je een leven voor je, vaak gevoed door maatschappelijke normen. En dan zijn er ineens ongeplande afslagen en beland je op de afslag van de afslag van de... Een vriendin, die door zo'n afslag vrijgezel is, klaagde over onlinedating: "Vroeger was iemand leren kennen nog een leuke bijvangst van een avond in het café, nu zit iedereen op de datingapp." Ze groeide op dichtbij water, de visserij zit stevig verankerd in haar woordenschat. Bijvangst, wat een prachtig woord om het toeval en onbedoelde gevolgen mee samen te vatten. In mijn studententijd was ik bijvoorbeeld vrijwilliger bij een cultuurhuis, om voorstellingen gratis te kunnen bijwonen. Als bijvangst belandde ik zo vele zomers lang bij de artiestenopvang van Rock Werchter. En tijdens mijn studie ontmoette ik een oudere medestudent, die - en dat wist ik eerst niet - erg succesvol was als tekstschrijver van popmuziek. Hij schreef zowel filosofische papers als populaire kinderliedjes waar hij talrijke kinderen blij mee heeft gemaakt. Tot twee jaar geleden schreef hij alle teksten voor K3. Als bijvangst vergezelde ik hem recent naar een van de vele reünieconcerten van de oorspronkelijke K3, waar meer dan 20.000 aanwezigen zijn teksten meezongen. Daemon of demo, Popper of pop, dichotomie of K3, Beyoncé of Baudrillard: in plaats van zwart-wit liepen alle kleuren er door elkaar.

Katleen Gabriels, universitair hoofddocent moraal- en techniekfilosofie (FASoS)

Steden willen elkaar versterken, niet dwarszitten

“Maastricht en Heerlen tegenpolen? Waar gaat dit over?”

Start van de bouw van het Heerlense kantoor van het Centraal Bureau voor de Statistiek op de plek waar voorheen een deel van de Oranje-Nassauw mijn I lag Foto: J.H.M. Wismans - Historisch Centrum Limburg

Zijn Maastricht en Heerlen inderdaad sterke tegenpolen, zoals de beeldvorming wil doen geloven? Misschien toch niet, klinkt het tijdens een debat hierover van Studium Generale en Debatcentrum Sphinx, woensdag in het Heerlense Royal Theater. Onder anderen wethouders uit beide steden én interim-collegevoorzitter Pamela Habibović van de Universiteit Maastricht hopen op (meer) samenwerking in Zuid-Limburg. “De komst van de universiteit was een cadeau aan de regio.”

“Of ik ‘ze’ in Maastricht vertrouw?” Een vrouw in het publiek aarzelt hoorbaar als moderator Lennart Booy haar ernaar vraagt. “Ja...” De tweehonderd aanwezigen lachen. Hoe rustig de avond ook verloopt, het oud zeer en de (al dan niet vermeende) tegenstellingen tussen Heerlen en Maastricht leven hier wel degelijk. “Dit wordt toch relatietherapie”, grapt een van de sprekers dan ook.

Maastricht, merkt een ander op, zou meer oog mogen hebben voor het Heerlense gevoel van verlies na de sluiting van de steenkoolmijnen in de jaren zestig. Jarenlang floreerde die stad met dank aan de mijnbouw. Toen die ophield, verschoof de aandacht naar Maastricht. Dat

ontwikkelde zich mede dankzij de komst van de universiteit snel, terwijl Heerlen kampte met werkeloosheid en armoede. Het zette de verhoudingen op scherp. Tekenend is voor velen de hautaine reactie van sommige Maastrichtenaars toen het hoofdkantoor van chemiereus DSM in 2021 van Heerlen naar de Limburgse hoofdstad verkaste. ‘Natúúrlijk zitten ze liever hier, wij zijn modern en internationaal!’, was de teneur. Aan de andere kant van het Heuveland zijn ze het nog niet vergeten, blijkt uit een online poll onder de mensen in de zaal.

Toch klinken er ook andere geluiden. Dat het idee van een onzichtbare muur tussen de twee gemeentes (een afbeelding hierover roept hoorbaar herkenning op in de zaal), vooral een mythe is, bijvoorbeeld: “De kracht van Zuid-Limburg is juist dat we niet allemaal hetzelfde willen zijn.” En een jonge vrouw vraagt zich af: “Waar hebben we het over? Volgens mij debatteren we over een kunstmatige tegenstelling. Mijn generatie wil samenwerken.”

Dat moet de aanwezige bestuurders als muziek in de oren geklonken hebben. Je kunt, vindt de demissionaire Heerlense wethouder Jordy Clemens (SP), best Heerlens pijn erkennen “en toch de logica van samenwerking zien”. Die is, zeker op economisch vlak, hard nodig

voegt zijn eveneens demissionaire Maastrichtse collega Frans Bastiaens toe: individuele Limburgse gemeentes zijn te klein om mee te gaan in de vaart der volkeren. En de ook aangeschoven collegevoorzitter van de Universiteit Maastricht, Pamela Habibović, stelt dat de toenmalige Rijksuniversiteit Limburg “een cadeau aan de regio was”, dus niet enkel aan de stad Maastricht.

En een cadeau is de universiteit nog steeds, verwijst ze naar de uitbreiding die de UM in Heerlen voor zich ziet. Vorig jaar werd bekend dat de universiteit gaat investeren in bachelor- en masteropleidingen in Heerlen. Over tien jaar rekent men op zo'n 1250 studenten en ruim honderd medewerkers, die, zo hoopt men, ook in Heerlen gaan wonen. “Daar moet je een narratief bij hebben”, zegt Habibović nu, “om het voor studenten logisch te maken naar Heerlen te komen.” Naar hoe dat verhaal eruitziet en hoe je een situatie zoals in Venlo voorkomt (waar het University College nauwelijks nieuwe studenten trekt), wordt haar niet gevraagd.

In november volgt er een tweede debat, dan in Centre Céramique in Maastricht.

Peter Doorakkers

serie zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder

Milou Scholten
(Heerhugowaard, 2004)

\ Derdejaars European Law School, tweedejaars rechtsgeleerdheid en voorzitter van Students for Equality

\ Burgerlijke staat: samenwonend met Jochem

\ Woont in: Maastricht

Foto: Joey Roberts

“

Ik ben bang dat het leven te snel gaat en ik vergeet te genieten

”

Ik ben een bolleboos. [Lacht] Ik hou er vooral van om druk te zijn. Daarom ben ik naar Maastricht gekomen, dit is de enige plek waar je een dubbele bachelor kan doen met European Law en Nederlands recht. Die combinatie klinkt indrukwekkender dan ze in werkelijkheid is. Je begint met European Law en halverwege het tweede jaar krijg je er Nederlands recht bij. Dat is even aanpoten en heel intens. Je hebt geen leven meer en woont als het ware in de bibliotheek, maar na een half jaar is dat weer voorbij.

Vaders- of moederskindje? Ik heb een goede band met beide ouders. Bijna elk weekend ga ik naar huis, naar Helvoirt, waar ze nu wonen. Dat doe ik graag, mijn zussen komen dan ook altijd. Ik ben de oudste van drie, een zus studeert in Amsterdam, de andere woont nog thuis. We kunnen het heel goed met elkaar vinden, sloegen elkaar vroeger niet de hersens in. Af en toe gaat mijn vriend mee en komt de partner van mijn zus ook. Dan is het heel gezellig, gelukkig hebben mijn ouders genoeg ruimte.

Iedereen moet kunnen studeren. Absoluut. Het zou wel heel tegenstrijdig zijn om als voorzitter van Students for Equality iets anders te zeggen. Wat we doen? We zamelen geld in om daarmee het collegegeld te betalen van mensen die zich een studie aan de UM niet kunnen veroorloven. Vorig jaar deden we dat voor studenten in Limburg, dit jaar voor jongeren van buiten de Europese Unie die naar Maastricht willen komen. Wie wil, kan ons steunen. We proberen daar iets voor terug te doen door evenementen te organiseren zoals een pubquiz of een spelletjesavond. Ik heb veel privileges als witte Nederlander met twee ouders die hebben

gestudeerd en goed verdienen. Voor degenen die dat geluk niet hebben gehad, wil ik graag iets terugdoen.

Wat is er moeilijk aan de liefde? Er zullen altijd wel wat kleine dingen zijn, maar in het algemeen vind ik de liefde niet heel erg lastig. Jochem en ik zijn verschillend, leiden heel andere levens, maar we vullen elkaar goed aan. Hij studeert aan de Pabo in Helmond, loopt stage in de groepen één en twee, dat vindt hij het allerleukste. Ik zit vooral achter mijn laptop. We zijn al samen sinds mijn dertiende, leerden elkaar kennen op de badmintonclub. Door de jaren heen groei je met elkaar mee, dat schept wel een band. Het gaat heel gemakkelijk tussen ons, als je in de basis ook goede vrienden blijft, volgt de rest vanzelf.

Hoe was je als kind in vijf woorden? Pfoeh. Vijf? Nou, in ieder geval een babbelaar, vrolijk, eigenwijs. Even nadenken, mis ik wat? Als ik mijn ouders mag geloven was ik een makkelijk kind. Ik herinner me ook geen heel gekke dingen, ik had helemaal geen reden om moeilijk te doen.

Ik ben een goede vriendin... omdat ik er ben voor mensen. Ik moet altijd denken aan de uitspraak *Everyone wants a village, but no one wants to be a villager*. Dat betekent dat je soms door het ongemak heen moet om voor elkaar klaar te kunnen staan. Ik vind het belangrijk om die moeite te doen en niet alleen voor mezelf te kiezen.

Nooit meer vliegen of nooit meer vlees eten? [Denkt even na] Ik ben niet zo'n goede vegetariër, maar zou dan toch het vlees laten staan. Er zijn nog heel veel

plekken op de wereld die ik wil zien, bijvoorbeeld Australië en Nieuw-Zeeland. Daar kan je alleen maar naartoe met het vliegtuig. Die ervaringen wil ik niet op voorhand opgeven, al zal ik mijn speklapje wel missen.

Grootste angst? Dat het leven te snel gaat en ik vergeet te genieten. Ik ben zo gefocust op wat nog komt, dat ik het heden soms vergeet. Ik moet af en toe gewoon even stoppen en om me heen kijken. Jochem weet me wel af te remmen, hij is heel relaxed, dat is zijn grote kracht. Mijn grootste valkuil is dat ik altijd beter wil, meer wil. Ik zou het heel erg vinden als ik doodga en ergens niet van heb genoten, terwijl dat wel had gekund.

Waar geef je het meeste geld aan uit? Boeken! En de huur. Als je vijfhonderd boeken hebt, heb je je eigen bibliotheek, daar fantasieer ik over. Ik doe nooit iets weg, heb zelfs een stempel met de tekst *This belongs to the library of Milou Scholten*. Zo bouw ik een eigen collectie op. Op dit moment lees ik *Breasts and Eggs*, over drie Japanse vrouwen rond de veertig die nadenken over hun bestaan en de vraag of ze kinderen willen. Zware materie, ik lees ook wel luchtiger werk, maar nooit thrillers.

Ik droom van een eigen gezin. Ik weet het niet. Jochem houdt wel van kinderen, maar ik werk heel hard voor mijn carrière. Een gezin heeft impact daarop, het vergt wat aanpassingsvermogen.

Wanneer heb je voor het laatst gehuild? Na mijn examenweek, van opluchting. Alle opgekropte spanning kwam eruit. Huilen was nooit een taboe bij ons thuis, het is heel normaal voor mij. Ik zie het niet als een bijzonder moment of iets om lang bij stil te staan. Ben ik het kwijt, dan is het ook klaar.

Als ik in de spiegel kijk, zie ik... veel wallen, en hoeveel *concealer* ik nodig heb om die weg te werken [lacht]. Buiten dat zie ik een vrouw. Ik verwacht soms nog een 15-jarige, maar dat ben ik allang niet meer. Dat vergeet ik soms, dan ben ik verbaasd dat er een volwassen vrouw terugkijkt.

Deborah Blekkenhorst

Hier verschijnt wekelijks een portret van een student of medewerker

Tragos en Circumflex hebben “geen idee” of UM banden gaat herstellen

Een toekomst zonder ontgroeningen? “Het is en blijft een belangrijke traditie”

Dalende ledenaantallen, een moeizame relatie met de universiteit, kritiek op de verenigingscultuur... Hoe toekomstbestendig zijn de twee Maastrichtse traditionele studentenverenigingen? Een interview met de voorzitters van Tragos en Circumflex.

Voorzitters Jasper Gielen van Circumflex en Veerle Kiefer van Tragos Foto: Ellen Oosterhof

“Hoe kunnen we nu iets steunen waar we als universiteit fundamenteel tegen zijn?”, vroeg Pamela Habibović – op dat moment rector, inmiddels voorzitter van de Universiteit Maastricht – zich vorig jaar april hardop af tijdens een vergadering van de universiteitsraad. Het onderwerp? De banden met de traditionele studentenverenigingen Tragos en Circumflex. Die had de UM daags daarvoor opgeschort, na meerdere meldingen van incidenten tijdens de ontgroening van nieuwe leden waarbij de grenzen van “fysieke veiligheid en persoonlijke integriteit” zouden zijn overschreden – iets waar de twee verenigingen overigens nog steeds beweren niks vanaf te weten.

Het was niet voor het eerst dat de *Gedragscode Introductietijd* – met afspraken over onder meer alcoholgebruik en slaap – werd geschonden, en nu was de écht maat vol voor

de universiteit. De codes werken blijkbaar niet, er moet een nieuwe omgangsvorm komen die “beter bij deze tijd past”, aldus toenmalig Studenten Service Centrum-directeur

Margriet Schreuders.

“Liever vandaag dan morgen”, voegde ze eraan toe.

Van die urgentie is een jaar later nauwelijks nog iets voelbaar. Het college van bestuur stelde een

besluit al meermaals uit, hoewel het volgens woordvoerder Koen Augustijn nu “een kwestie van weken lijkt” totdat men de knoop doorhakt. De verenigingen zelf hebben geen enkel

idee welke richting het uit zal gaan, zeggen voorzitters Veerle Kiefer (Tragos) en Jasper Gielen (Circumflex), aangeschoven voor een kop koffie met *Observant*. “De universiteit wil niks loslaten, omdat het beleid ook voor andere verenigingen gaat gelden”, aldus Gielen.

Afschaffen

Kiefer is “benieuwd” welke nieuwe omgangsvorm men bedacht heeft. Ze begrijpt dat “de universiteit het anders wil, niet meer van incident naar incident”, maar hoe dat zonder gedragscode moet? “In andere studentensteden werken ze daar ook mee. Alleen wordt die daar vaak meer in samenspraak met de verenigingen opgesteld, dan krijg je hen ook beter mee. Het proces kan dus zeker effectiever, maar ik kan zelf niets bedenken zonder zo’n code.”

Habibović stelde vorig jaar dat het nog maar de vraag was of de UM überhaupt doorgaat met (financiële) steun “als je bijvoorbeeld als vereniging besluit dat ontgroeningen nodig zijn”. Stel dat het afschaffen van de groentijd een eis wordt om de banden te herstellen? Gaan Tragos en Circumflex daar dan in mee? Beide voorzitters zeggen zeker in gesprek te willen over de *invulling* van de ontgroening, maar afschaffing? “Het is en blijft een belangrijke traditie binnen onze vereniging”, zegt Gielen. Bovendien, vult Kiefer aan, “vinden wij dat we het op een goede manier kunnen organiseren, en zullen dat blijven doen, ook als de banden met de universiteit definitief verbroken worden.”

Op eigen benen

Stel, dat laatste gebeurt echt. Zou dat de genadeklap zijn voor de verenigingen? De voorzitters denken van niet, ondanks dat ze dan bestuursmaanden blijven mislopen – een financiële compensatie voor studievertraging van bestuursleden, per vereniging maximaal 30 duizend euro per jaar. “Dat vangen we nu al gedeeltelijk op met een fonds – deels gevuld door de vereniging zelf, deels door reünisten”, zegt Gielen. Tragos heeft een vergelijkbare oplossing, zegt Kiefer, al geeft ze toe dat “dat potje niet eindeloos is. Maar er zijn

ook nog andere opties, zonder per se commerciële te worden, mochten de bestuursmaanden niet terugkeren. Het werd afgelopen jaren door strengere regels toch al steeds lastiger

“We begrijpen dat de universiteit het anders wil, niet meer van incident naar incident”

om de financiële compensatie te krijgen.”

Sowieso leerden de verenigingen afgelopen jaar meer op eigen benen te staan. De gedwongen afwezigheid tijdens de introductieweek INKOM losten ze op door samen de Maasweek te organiseren – een alternatief dat zeker kan blijven bestaan, aldus de voorzitters. “En andere zaken die normaal verlopen via de universiteit, denk aan bhv-cursussen of brandweercontroles, regelen we nu zelf”, zegt Kiefer.

Minder leden

De twee voorzitters houden rekening met de optie dat de universiteit de banden volledig verbreekt, maar benadrukken liefst een toekomst mét de UM te willen. “Het is voor beide kanten niet wenselijk als er helemaal geen contact is, dat is denk ik ook niet de insteek van de universiteit”, zegt Gielen. Het zou ook niet logisch zijn, meent Kiefer. “Onze leden blijven immers ook UM-studenten.”

Maar zitten studenten eigenlijk nog wel te wachten op

Lees verder op pagina 8

Saurus tijdelijk gesloten

Niet alleen bij Tragos en Circumflex is het vinden van nieuwe bestuursleden een uitdaging. Roeiclub Saurus – de grootste studentenvereniging van Maastricht – sloot eerder deze maand een weekend lang haar deuren, nadat er onvoldoende aanmeldingen waren voor het bestuur van volgend collegejaar. “De sluiting was een statement, een oproep aan leden: denk er nog eens over na”, laat voorzitter Mijke Kapsenberg desgevraagd weten. “Er konden onder meer een aantal trainingen niet doorgaan.”

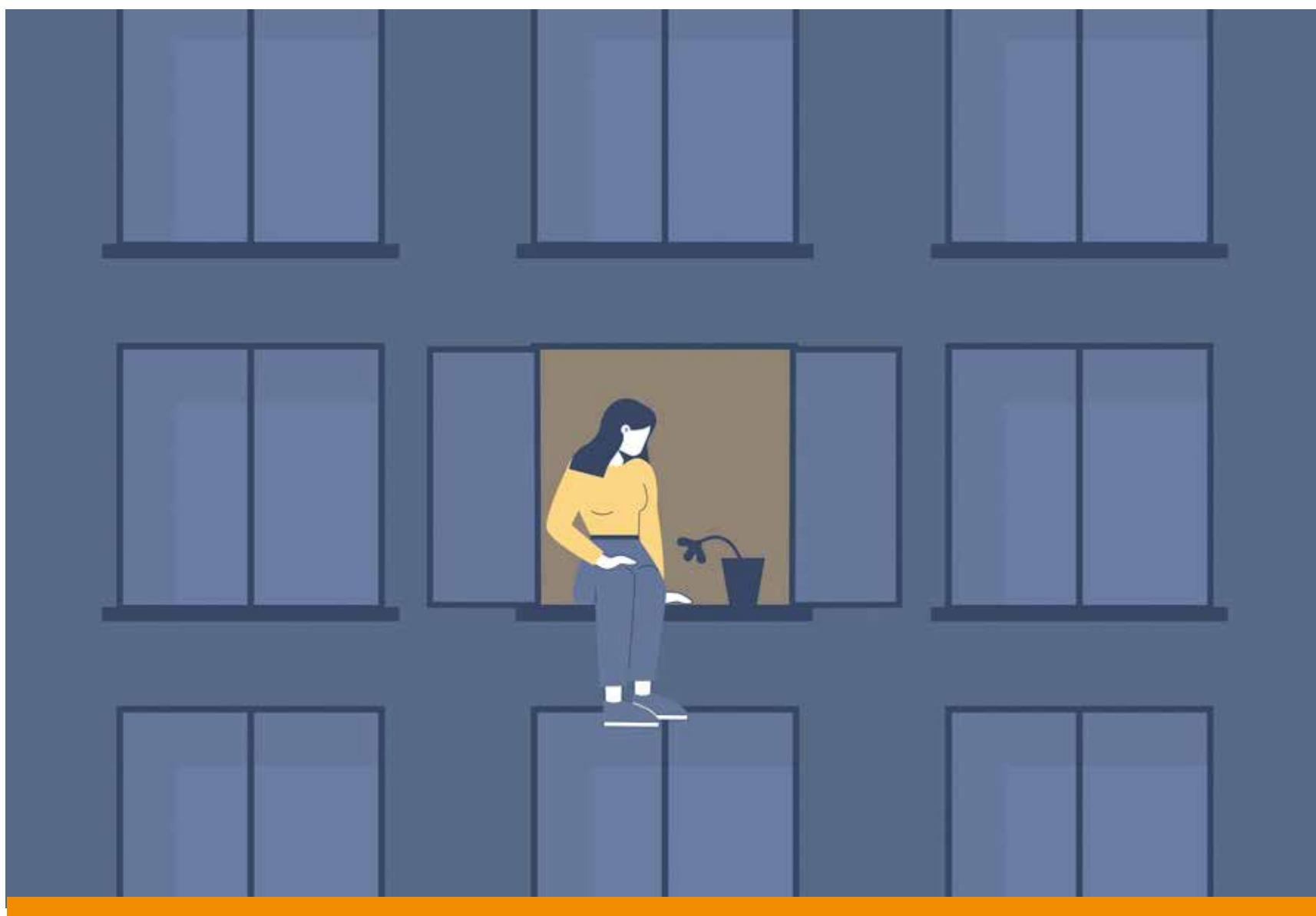
Zo’n ingreep komt weleens voor bij studentenverenigingen, maar voor Saurus is het een unicum, zegt Kapsenberg. “En hopelijk blijft het ook bij deze ene keer. Erg jammer dat dit nodig is.” Overigens had het wel effect. “Na de sluiting hadden we wel genoeg aanmeldingen. We hopen snel een nieuw bestuur te presenteren.”

achtergrond

Achter gesloten deuren; eenzaamheid onder studenten in Maastricht

“Stoppen met roken is ondenkbaar, dan geef je in feite je sociale leven op”

Een middag in december, het is vijf uur en al donker. Veronica (21, Italiaans) heeft net een intensieve trainingssessie bij UM Sport achter de rug. Tegenwoordig is dat de plek waar je haar het grootste deel van de tijd kunt vinden – zo ver mogelijk weg van haar studio. Ze woont in The Plaza, in een van de relatief nieuwe 'containerwoningen' in Randwyck. De derdejaars Regenerative Medicine and Technology herinnert zich haar eenzame eerste jaar in Maastricht. “Als ik had geweten hoe moeilijk het zou zijn, was ik misschien in Italië gebleven.”

Tekst: Nora Grolig

Illustratie: Shutterstock

Zes op de tien hoger onderwijsstudenten in Nederland voelen zich regelmatig eenzaam, waarbij een op de vier kampt met ernstige eenzaamheid, blijkt uit een onderzoek van het Nederlandse Trimbos-instituut voor Geestelijke Gezondheid uit 2025. Uit jaarlijks onderzoek van de Hogeschool InHolland blijkt dat studenten die op kamers zitten vaker last hebben van angst, eenzaamheid en symptomen van depressie - en dit geldt met name voor studenten die alleen wonen, zonder huisgenoten. Zij vinden het vaak moeilijker om een sociaal netwerk op te bouwen in hun nieuwe omgeving. Volksgezondheidsinstanties luiden de alarmklok over deze groei-

ende 'epidemie', die vaak leidt tot studievertraging en studie-uitval. Wat voor invloed heeft eenzaamheid op studenten in Maastricht? *Observant* sprak er met achttien, verspreid over vier studentencomplexen.

Snakken naar contact

In haar tweede jaar stopte Veronica haar agenda vol met sociale activiteiten om zo de eenzaamheid tegen te gaan: gemeenschappelijke diners bij Kaleido, zondagse gezelligheid bij de christelijke studentenvereniging, gezamenlijke studeersessies in de bibliotheek. “Ik kon het gewoon niet meer verdragen om alleen te zijn”, vertelt ze. “Ik snakke zo naar contact”

Studenten complexen

De indeling van het complex The Plaza is gericht op privacy en efficiëntie: iedereen heeft een eigen keuken en badkamer. Alleen de was wordt in een gemeenschappelijke ruimte gedaan. Daar kun je een buur tegenkomen, maar zelfs dan gaat het zelden verder dan een kort praatje. Op een dag vroeg een meisje, wiens naam Veronica niet herkende, om een ei in de WhatsApp-groep van het complex – een chat in het leven geroepen door de beheerders om studenten met elkaar in contact te brengen, maar die zelden wordt gebruikt. Toen Veronica aanbood het meisje te helpen, ontdekte ze dat ze pal naast elkaar woonden. “We hadden elkaar in het jaar dat we daar woonden nog nooit gezien.”

Alleen wonen

Veronica is niet de enige die worstelde met het gevoel van eenzaamheid in een kleine studio. Negen van de achttien studenten met wie *Observant* sprak, herkennen het. Ze hebben allemaal één ding gemeen: ze wonen alleen en kennen hun burens niet of nauwelijks. Het is al na de middag als Mila (21, Bulgaars) naar de wasruimte loopt om haar schone kleren op te halen. Zoals altijd is het er leeg. Ze komt hier zelden iemand tegen, vertelt ze. De eenzaamheid drong zich pas aan haar op toen de opwindende van het op zichzelf wonen was weggeëbd. Na een levenlang een kamer delen met haar broers en zussen, was ze dolgelukkig dat ze eindelijk haar eigen ruimte had. “Eindelijk vrijheid, dacht ik in het begin. Daarna werd het heel stil, en begon ik te verlangen naar mensen om me heen.” Gelukkig vond ze al snel heel goede vrienden buiten The Plaza, door haar studie Computer Science, en heeft ze nu een bloeiend sociaal leven.

Rokersbank

Terwijl je in The Plaza gemakkelijk een jaar kunt doorbrengen zonder ook maar één keer een praatje te maken met je buurman of -vrouw, is de sfeer in StuNest (tegenover het MECC) en The Social Hub (in het Sphinxkwartier) totaal anders. De gemeenschappelijke ruimtes – speelhal, een fitnessruimte en een studieruimte – zitten daar altijd vol, en je komt gegarandeerd iemand tegen als je thuiskomt.

Op een koude winterdag zitten drie jonge vrouwen op een bankje buiten StuNest te kletsen. Ze zijn aan het roken, onverstoort, ook al staat er een bijtende wind. Op de ‘rokersbank’, zoals ze die noemen, ontmoette Emma (20, Hongaars), studente Europees recht, voor het eerst haar vriendinnen Tina (19) en Sima (19), twee Palestijnse studentes die nu in hun tweede jaar Business Analytics zitten. “Stoppen met roken is ondenkbaar”, leggen ze uit. “Dan geef je in feite je sociale leven op.”

Voor Emma was de verhuizing naar StuNest een verademing na een moeilijk eerste jaar, toen ze niet op tijd woonruimte kon vinden en uiteindelijk aan de andere kant van de grens, in het Belgische Veldwezelt, terecht kwam. “Het was een vreselijk tijd. Het huis en de huisbaas waren verschrikkelijk.” Geluk bij een ongeluk: zij en haar huisgenoten werden hechter dan ooit, en in hun tweede jaar zijn ze met z’n drieën verhuisd naar aan elkaar grenzende studio’s in StuNest, waar ze dus Tina en Sima tegenkwam. Tina, die in haar eerste jaar in The Plaza woonde, begrijpt wat Veronica op die plek doormaakte. Het is daar veel eenzamer. Dat komt vooral, denkt ze, doordat er maar één gemeenschappelijke ruimte is voor acht

gebouwen: voor studenten in de andere zeven is de drempel hoog om er naartoe te gaan. Raegan (21, Duits) komt bij de anderen op het rookbankje zitten en sluit zich aan bij het gesprek. “Eenzaamheid? Hoeveel tijd heb je?” Drie jaar woonde de student alleen in België, drie jaar in een soort isolement. “Ik was uitgeput. Op een dag drong het tot me door: zo kan het niet doorgaan. Ik ben de enige die dingen kan veranderen.” De verhuizing een paar maanden geleden naar StuNest heeft veel geholpen, net als het recente lidmaatschap van een Spaanse band, “hoewel ik de taal niet spreek en geen enkel instrument bespeel”.

In hetzelfde schuitje

Voor de internationale studenten met wie *Observant* sprak, zijn hard getroffen door eenzaamheid – met name toen ze net in Maastricht aankwamen. Ze herinneren zich hoe moeilijk het was: voor het eerst op zichzelf wonen, in een vreemd land waar ze de taal (nog) niet spreken, en niet even een paar dagen naar huis kunnen als de stress te veel wordt. Maar Angel (18, Europees recht), die in september vanuit Spanje naar Maastricht verhuisde en in The Social Hub woont, beschouwt het ook als een kans. Heimwee was voor hem juist de reden om nog beter op zoek te gaan naar vriendschappen. “We zijn allemaal nieuw, hebben allemaal de behoefte om te socializen, we zitten in hetzelfde schuitje.” Hij merkt dan ook een groot verschil met de Belgische of Franse studenten, die in het weekend wel even naar huis kunnen – en dat meestal ook doen. Hierdoor is de interactie tussen hen en anderen in The Social Hub vaak minder intensief.

Privacy en nethheid

Als het door alleen wonen moeilijker is om vrienden te maken, waarom kiezen dan zoveel studenten voor een studio? Voor velen draait het om privacy en nethheid. Ariana (21, Bulgaars) had graag een appartement met andere studenten gedeeld toen ze voor het eerst naar Maastricht kwam, maar niet zonder een eigen badkamer, dat was een must. In september, het onderwijs stond op het punt te beginnen, had ze nog steeds geen kamer. Dus toen de zoon van een kennis de studio’s in een van de XIOR-studentenresidenties aanraaide, twijfelde ze geen moment. Maar met de kennis en ervaring van nu, zou ze voor huisgenoten kiezen – het isolement dat ze voelde, was die extra privacy niet waard.

Hetzelfde geldt voor Lhiva (18, Frans). Zij betaalt € 1800 per maand voor haar studio in The Social Hub met een eigen keuken en badkamer. Voor een lager bedrag (€ 1200-€ 1500) kun je nog steeds een eigen badkamer krijgen, maar moet je de keuken delen met tien anderen. Voordat ze aan haar bachelor Global Studies begon, kwam Lhiva naar Maastricht om een kijkje te nemen in The Social Hub. De schimmel in de gedeelde keukens schrok haar destijds zo af dat ze voor de duurdere privéstudio koos. Al snel besepte ze wat ze miste: degenen die een keuken deelden, gingen duidelijk veel meer met elkaar om. De gedeelde verdiepingen zijn levendiger, met bijna dagelijks keukenfeestjes, gezamenlijke maaltijden en een mix van nationaliteiten. “Je kunt nog steeds je eigen gemeenschap vinden”, zegt ze, “maar het kost meer moeite en geduld als je alleen woont.”

Nederlandse studentenhuizen

Een goede remedie tegen eenzaamheid is

het traditionele studentenhuus. Veel Nederlandse studenten wonen er, en Sara is een van hen. Ze is 21, vierdejaars geneeskunde, en woont samen met tien andere studenten in een groot huis in Wyck. Alleen wonen was nooit een optie; als zelfverklaard sociaal dier weet ze dat de eenzaamheid haar te veel zou worden. Haar huis staat in schril contrast met de lege gemeenschappelijke ruimte van The Plaza, hier is het altijd levendig met gezellige brunches, groepsportsessies en feestjes. Het enige nadeel? “Soms is de sfeer te sociaal en wil je gewoon even terugtrekken.” En ondanks hun beste bedoelingen is het schoonmaakrooster nog steeds ‘werk in uitvoering’. Toch weegt voor Sara de gezelligheid van het samenwonen met haar beste vrienden ruimschoots op tegen de af en toe heersende chaos en rommel.

Keija, een 27-jarige uitwisselingsstudente uit China, voelt zich ook zelden eenzaam, maar om andere redenen. Ze woont alleen in een rustige gang van het voormalige Bonnefantencollege aan de Tongerseweg, een van de drie residenties in Maastricht die worden beheerd door XIOR Student Housing. Het gebouw voelt griezelig stil aan, het is moeilijk voor te stellen dat er honderden studenten wonen. Maar Keija houdt van de “vredige sfeer” en zou die niet willen inruilen voor een meer sociale omgeving. “Ik breng veel tijd alleen door, maar dat vind ik niet erg.” Integendeel: ze zou het ongemakkelijk vinden om met haar burens om te gaan. “Ik zou het vreemd vinden als iemand bij mij aan de deur zou kloppen. Misschien komt dat doordat Chinezen wat introverter zijn.”

Comfortzone

Hoe ga je eenzaamheid tegen? De studenten benadrukken het allemaal: kom uit je comfortzone. Onderschat het belang van je eerste jaar niet bij het maken van vrienden: die eerste maanden, wanneer iedereen nieuw is, zijn ideaal om nieuwe dingen te proberen, omdat je niets te verliezen hebt. “Mensen zullen zich die ongemakkelijke momenten niet herinneren – en als ze dat wel doen, kun je er later gewoon om lachen.” En na die eerste ontmoetingen spoort eerstejaarsstudente Jimena (Spaans, Europees recht) studenten aan om open te blijven staan en zich niet af te sluiten voor nieuwe contacten. Maandenlang had ze moeite om studievrienden te maken – iets wat ze deels wijt aan het pgo-systeem (probleemgestuurd onderwijs) in Maastricht, waarbij je door de voortdurend wisselende werkgroepen weinig tijd hebt om medestudenten te leren kennen. Totdat ze op een dag een nieuwe vriendin ontmoette in de studieruimte van The Social Hub, en daarna nog een – er volgde een kettingreactie en uiteindelijk werd contact zoeken een gewoonte. Een andere studente van XIOR geeft een ander advies: maak je niet te druk om cijfers. Ze begon met de studie Europees recht, maar voelde zich zo gestrest over het bindend studieadvies dat ze al haar tijd aan studeren besteedde. “Ik was niet bezig met sociale contacten en maakte geen vrienden.” Achteraf gezien had ze graag wat meer ontspanning gehad en minstens één of twee dagen per week gereserveerd om eropuit te gaan en mensen te ontmoeten. “Je sociale welzijn is net zo belangrijk als de rest.”

The Plaza verwijst naar het ‘containerwoningcomplex’ achter UM Sport: hier zijn de studio’s voorzien van een eigen keuken en badkamer en delen de bewoners alleen de wasfaciliteiten en één gemeenschappelijke ruimte.

XIOR Student Housing heeft drie studentenhuusvestingscomplexen verspreid over Maastricht. Voor dit interview bezocht *Observant* hun Bonnefantencollege, een oud klooster dat is verbouwd tot 257 zelfstandige studentenstudio’s.

The Social Hub in het Sphinxkwartier in Maastricht maakt deel uit van een internationale keten van luxe hotels en studentenaccommodaties.

StuNest, voorheen het Nido, is een onlangs gerenoveerde residentie recht tegenover het MECC in Randwyck. Het is vooral populair bij internationale studenten.

achtergrond

“We bestaan voorlopig nog wel even”

Vervolg van pagina 5

traditionele verenigingen? Voorzitters klagen immers al langer over dalende ledenaantallen. Na een piek in coronatijd verwelkomden Tragos en Circumflex beide slechts rond de honderd nieuwe leden per jaar, op een totale instroom van zo'n vijfduizend bachelorstudenten aan de UM. Maar een belangrijkere oorzaak van de daling, stellen Kiefer en Gielen, is dat jongeren tegenwoordig sneller afstuderen. “Dat is natuurlijk fijn, maar daardoor zijn ze ook minder lang lid en doen ze minder naast hun studie”, zegt Kiefer. “De actieve zevendejaars van vroeger kom je nauwelijks nog tegen.”

Speelt het imago probleem niet ook mee? Regelmatig klinkt dat de gesloten cultuur ‘niet meer bij deze tijd’ zou horen, incidenten – zowel bij Tragos en Circumflex zelf, als corpses elders in het land – kunnen steevast op negatieve media-aandacht rekenen. Toch zeggen de twee voorzitters daar weinig van te merken. “Tijdens de introductieweek kreeg ik niet de indruk dat nieuwe studenten anders naar ons kijken dan voorheen”, zegt Kiefer. Ze wijst erop dat haar vereniging “veel energie steekt in het creëren van een veilige omgeving. Er is meer aandacht voor vertrouwenspersonen en we werken momenteel bijvoorbeeld aan nieuw beleid rondom seksuele intimidatie, waardoor we meldingen concreter kunnen aanpakken.”

Fusie

Wat de oorzaak ook zij, de teruglopende ledenaantallen zorgen voor problemen. “Het wordt steeds lastiger om bestuursleden te vinden of commissies te vullen”, zegt Gielen. “Dat is overigens iets dat ook speelt bij andere verenigingen, in Maastricht en daar-

Stand van Tragos tijdens de INKOM van 2024, voornamelijk het laatste jaar dat de vereniging deelnam Foto: Observant

buiten.” Desondanks maakt hij zich nog geen grote zorgen. “Als het blijft teruglopen, wordt het misschien problematisch. Maar ik heb de indruk dat het weer wat stabiliseert.” Regelmatig duikt het gerucht op dat de twee verenigingen nadenken over een fusie, omdat ze veel op elkaar zouden lijken en in dezelfde vijver van potentiële leden vissen. Maar dat is “op dit moment niet aan de orde, er lopen geen gesprekken”, verzekeren de voorzitters. “Ik snap het idee, maar er zijn ook wel verschillen tussen Tragos en Circumflex, we

hebben allebei een eigen sfeer”, zegt Kiefer. Tegelijkertijd sluiten beiden een toekomstige fusie ook niet uit. Al is ver vooruitkijken lastig, zegt Kiefer. “Je staat altijd voor nieuwe uitdagingen. Hoe we er over tien jaar uitzien? Geen idee, dat is nog zo lang.” Maar, zo verzekert Gielen, “we hebben vaak laten zien dat we weerbaar zijn. We bestaan voorlopig nog wel even.”

Dennis Vaendel

We stoppen met papier!
Vanaf het nieuwe academisch jaar verschijnt Observant alleen nog online, via de website, de nieuwsbrief die studenten en medewerkers vanaf september wekelijks per mail ontvangen, via Instagram en LinkedIn

colofon

Redactie Wendy Degens (hoofdredacteur), Deborah Blekkenhorst, Peter Doorackers, Cleo Freriks, Riki Janssen, Stefan Moens (financieel medewerker), Dennis Vaendel
Telefoon 043 3885390
E-mail observant@maastrichtuniversity.nl
Website www.observantonline.nl
Aan dit nummer werkten mee Wammes Bos, Katleen Gabriëls, Nora Grolig, Tom Smejka
Ontwerp en illustraties Simone Golob
Vertalingen Maud Bovelanders, Susanna MacDaniel
Druk Janssen/Pers Gennep
Advertenties
Zie alle info onder het kopje ‘service’ op onze site.

OBSERVANT ZOEKT STUDENT-COLUMNISTEN

MEER INFORMATIE:

DE MEDEDELINGEN VAN DE UNIVERSITEIT, FACULTEITEN, SERVICECENTRA EN STUDENTEN- ORGANISATIES ZIJN TE VINDEN OP WWW.OBSERVANTONLINE.NL